

3 kraftverk på vippen – kan reddes av egen nettutbygging?

Loen 7 aug 2026

Rein Husebø

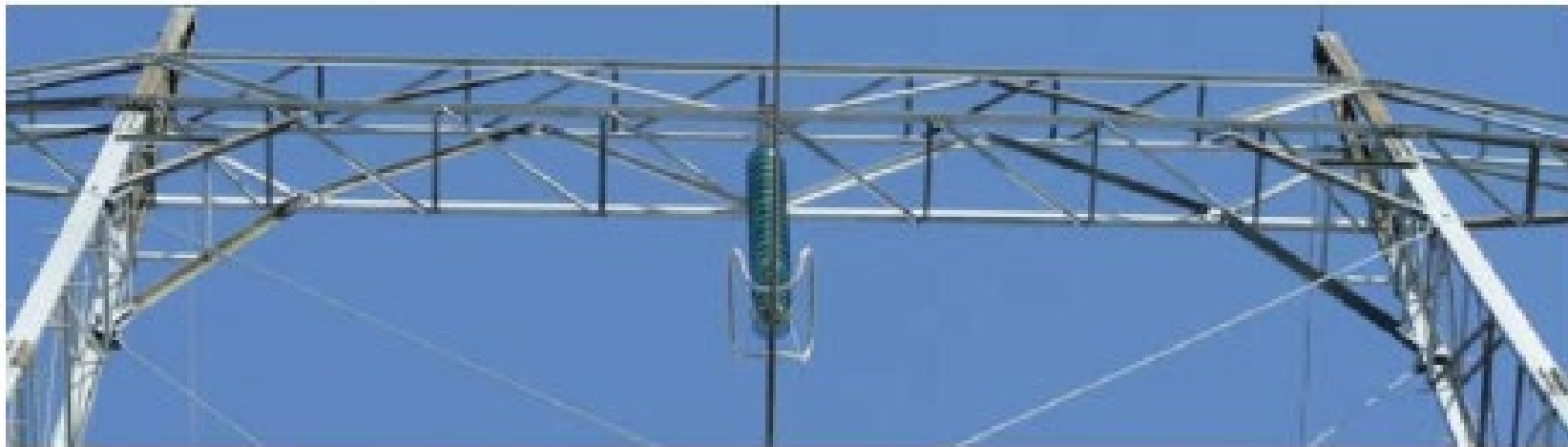

 FORTE
VANNKRAFT

Privat vannkraft.

Privat hjemfall.

Disclaimer:

Rein stopper ikke nettbygging

Generelle problemstillinger.

Hvem skal betale for nytt nett?

- Storsamfunnet etterspør mer kraft, men utbygger tar kostnaden for nett
 - De som etterspør kraft bør ta sin del av kostnaden.
 - I dag kan kommuner si ja til datasentre men samtidig ha vetorett mot ny kraft. Det sender regningen for nett til noen andre.
- Analogt: Skal siste bil betale for ny vei?
- Vi har i dag et Svarteper-spill om nettkostnad, mellom:
 - Innmatingskunder
 - Nettselskap
 - Uttakskunder

Generelle problemstillinger

- Nettselskap mangler gode incentiver til nettbbygging.
- Nettselskap har fokus på effektivitet og reduserte kostnader, det fører lett til mindre investeringer.
- Thema: Samfunnet taper mer på underinvestering enn på overinvestering
- 15%-regelen for kostnadsavvik gir lett høyere kostnad, og risiko legges til underentreprenør. Hvis vi bygger i egen regi kan vi selv håndtere risikoen.
- Herand: nettkost under bygging økte 100 mill, fra 82 til 186 mill kr. Det må være en grense for hvor dårlig jobb et nettselskap skal gjøre uten at eierne må ta et tap.

Restlevetid er en gummistrikk

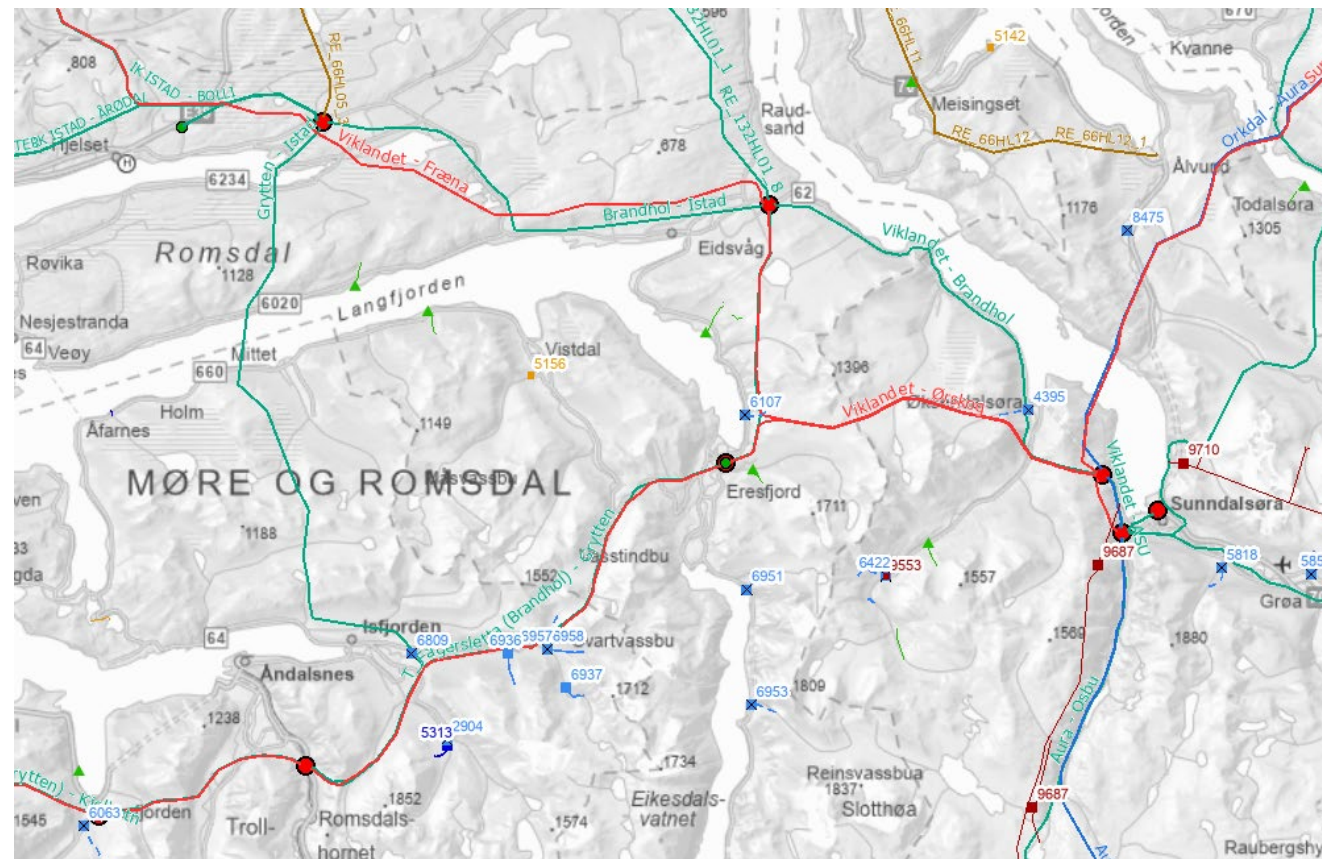
- Forsømte reinvesteringer rammer småkraften.
- Så lenge nettet fortsatt henger der kan man alltid påstå at det er 10 år restlevetid.
- 10 års restlevetid skyver 50% av kostnaden over på utbygger.

Foto: BKK

3 kraftverk i Grøvdal ved Åndalsnes

- Samlet produksjon 29 GWh
- 10 års frist konsesjon utgår 2027.
- Først planlagt tilkoblet 22 kV
- Må i stedet tilknytttes 132 kV
- 30 MVA trafo for å ta inn 13 MW

Grøvdal utvikling av anleggsbidrag – 10 mill kr/år.

	GWh	MW	Anleggsbidrag mill kr					
			2012	2015	2017	2018	2026 A	2026 B
Morgådalselva	8,4	3,7		3,4				
Rabbelva	7,6	3,3		3,4				
Loftdalselva	13,1	5,9		3,4				
Sum	29,1	12,9	3	10,2	29,8	25,8	78,5	152
						tidligst 2036		
Trafo		30						

Fra 10 øre/kWh til 5 kr/kWh

Mulige grep vi kan ta:

- Forenklet teknisk løsning:
 - T-avgrening
 - Droppe GIS-anlegg
 - Ikke velge den dyreste tomten
 - 13 MVA trafokapasitet, i stedet for 30 MVA
- Bygge ut 1 eller 2 kraftverk på eksisterende nett
- Bygge nettet i egen regi
 - Innkjøp
 - Risikohåndtering
- Etablere lokalt forbruk som avlaster nettet.
- Etablere lokalt forbruk som tar deler av kostnaden.